

Raadsvoorstel 13 Vergadering 1 maart 2016

Gemeenteraad

Onderwerp : Aanpak boomwortelproblematiek

B&W vergadering : 26 januari 2016

Dienst / afdeling : Beheer Openbare Ruimte

Aan de gemeenteraad,

Omvang problematiek

Boomwortels zijn de grootste overlastveroorzakers in de openbare ruimte, met daardoor jaarlijks vele klachten en meldingen over opgedrukte verharding, verstopte riolering en beschadiging van bouwwerken. Van het totale gemeentelijke bomenbestand geeft momenteel circa 10% (circa 5200 bomen) in meer of mindere mate opdrukproblemen.

Bij opdruk van verharding in de openbare ruimte is er struikelgevaar, waarbij de gemeente als wegbeheerder (bij een onvlakheid van 3cm of meer) wettelijk aansprakelijk is.

Kosten voor herstel van de verharding zijn hoog, jaarlijks variërend tussen € 350.000 en €500.000.

Dit is het 'topje van de ijsberg'; alleen daar waar wordt geklaagd, worden herstelwerkzaamheden uitgevoerd.

Dit is symptoombestrijding.

Veelvuldig herstel van de verharding (waarbij boomwortels worden verwijderd) leidt uiteindelijk tot instabiliteit van de boom, met het risico op omvallen en letsel of schade als gevolg daarvan.

Relatie met bezuinigingen

Doordat bomen in het (recente) verleden massaal op niet-duurzame wijze in verharding zijn geplant, worden we nu geconfronteerd met jaarlijks hogere kosten voor herstel van verharding (vanwege opdruk door boomwortels).

We zien een toenemend aantal probleembomen, steeds complexere herstelopgaven (steeds groter oppervlak, moeilijker te repareren, inclusief trottoirbanden) en dus hogere herstelkosten per boom.

De bezuinigingsopgaven 2015 en verder vragen juist om verlaging van (deze vermijdbare) kosten.

Evident is dat dit alleen kan door nieuwe bomen op duurzame wijze te planten (conform Standaard duurzame aanplant bomen, 2013) en door bestaande en te verwachten problemen structureel op te lossen.

In de afgelopen jaar zijn alle probleemlocaties geïnterviewd en is onderzocht hoe de boomwortelproblematiek in de gehele stad uniform kan worden aangepakt, binnen de beschikbare financiële middelen.

De ervaringen met de pilot Schutboom-Noord en de mening van bewoners daarover zijn daarbij betrokken.

Beoogd effect en/ of resultaat

- Ontwikkeling van een gezond en duurzaam bomenbestand, waarmee het groene karakter van de stad wordt behouden en waar mogelijk versterkt.
- Duurzame inrichting van de openbare ruimte waarop planmatig en efficiënt beheer mogelijk is.
- Structureel oplossen van de verhardingsopdruk in de gehele stad met behoud van een zo veel mogelijk groen straatbeeld en behoud van (beschermde) hoofdboomstructuren

Argumenten

1.1 Voorkomen veiligheidsrisico's

Bomen worden gekapt als de veiligheid van weggebruikers in gevaar dreigt te komen. In tweede instantie kan dan nog worden bekeken of herplant of groene compensatie in de buurt mogelijk is.

1.2 Zuinig op bomen

Bomen zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid; ook een boom die de verharding opdrukt levert een positieve bijdrage aan de leefomgeving. Daarom worden 'probleembomen' zo mogelijk in stand gehouden tot er (bv door combinatie van projecten) gelegenheid is voor vervanging of compensatie

1.3 Behoud groene leefomgeving

Zo veel mogelijk wordt gekozen voor oplossingen met behoud van bestaande bomen of vervanging / compensatie door nieuw aan te planten groen. Ook als dit hoge investeringen vraagt kan dit door combinatie

van werken tot integrale projecten.

1.4 Voorkomen van nieuwe problemen

Uitgangspunt is integraal ontwerp en inrichting, voor bomen conform de Standaard duurzame aanplant bomen (2013). Hiermee kan grotendeels worden voorkomen dat er nieuwe problemen worden gecreëerd.

Daarbij is het streven gericht te investeren in groene kwaliteit met een zo hoog mogelijk rendement door bij voorkeur te kiezen in van nature geschikte locaties in parken of duurzame groenstructuren. Met een beoogde leeftijd van minimaal 60 of 100 jaar.

Kantttekeningen

1.1 Geen snelle afrekening met de boomwortelproblematiek

In voorgestelde aanpak prevaleert leefbaarheid boven financieel gewin op korte termijn.

Door zuinig te zijn op aanwezige bomen en de tijd te nemen om te kunnen investeren in duurzame groene oplossingen, wordt beoogd een aantrekkelijk woon-/werkmilieu te scheppen en hoge sociaal maatschappelijke kosten te voorkomen. Bijvoorbeeld door positieve invloed op temperatuur van de woonomgeving en daarmee gezondheid en sterftcijfer.

1.2 De komende jaren is geen afname van het aantal probleemgevallen te verwachten

In 2013 is de Standaard duurzame aanplant bomen vastgesteld.

Voordien zijn bomen massaal op niet duurzame wijze gepland in groeiomstandigheden waarvan met de huidige kennis te verwachten is dat deze zal leiden tot boomwortelproblematiek. Op welk moment en hoe ernstig is niet te voorspellen.

De verwachting is dat met voorgestelde aanpak de groei van het aantal probleembomen gelijke tred zal houden met het aantal bomen waarbij de problemen kunnen worden opgelost.

De aanpak van de boomwortelproblematiek zal dus een 'lange adem' vragen. Belangrijk onderdeel van de visie op de aanpak is daarom nieuwe probleemgevallen zo veel mogelijk te voorkomen door toepassing van de Standaard duurzame aanplant bomen. Commitment en stevige sturing hierop is nodig.

1.3 Geen gerichte investering in de belangrijkste groene structuren

Een integrale visie op essentiële groene structuren ontbreekt. Voor goed beheer is het nodig een integrale visie te ontwikkelen die op wijkniveau inzicht geeft in de (gewenste) groen- en boom(structuren) en welke versterking of aanpassing daaraan nodig is. Maar daarnaast kan de visie ook dienen als instrument om schaarse financiële middelen in te kunnen zetten op locaties met een zo hoog mogelijk rendement.

De noodzaak van een dergelijke visie wordt meegenomen in het kader van de organisatieontwikkeling.

1.4 Ontwerp en beheer zijn niet duurzaam (genoeg) en houden onvoldoende rekening met klimaatverandering

Voorwaarde voor het slagen van voorgestelde aanpak is dat elk ruimtelijk plan een duurzaam plan is, en anticipeert op de klimaatverandering. Verankering van duurzaamheid en klimaatadaptatie in de organisatie worden meegenomen in het kader van de organisatieontwikkeling.

Financiën

Geraamd is dat het oplossen van alle nu bekende probleemlocaties conform de aanpak in bijgaande kadernota circa €3.200.000 zou kosten.

Volledige bekostiging hiervan binnen afzienbare tijd vanuit de onderhoudsbudgetten is niet reëel.

Wel kan vanuit de groenonderhoudsbudgetten jaarlijks circa €100.000 worden gereserveerd voor de aanpak van boomwortelproblematiek.

Daarnaast is door combinatie van werken tot integrale projecten synergievoordeel mogelijk.

Maar om echt projecten van betekenis te kunnen uitvoeren is meer nodig.

Daarom wordt voorgesteld het restant van het beschikbaar gestelde krediet (743089), jaarschijf 2012 (restant van circa €312.000), en het nog aan te vragen krediet, jaarschijf 2013 (€99.261), hiervoor tevens te benutten.

Deze kredieten zijn destijds beschikbaar gesteld voor de investering in vervanging en instandhouding van stedelijk groen- en boomstructuren via wijkgerichte en waar mogelijk integrale inzet voor verbetering van veiligheid, kwaliteit en duurzaamheid.

Deze doelstellingen gelden ook bij de aanpak van de boomwortelproblematiek.

Vandaar dat wordt voorgesteld deze gelden in te zetten voor de aanpak van de boomwortelproblematiek en bijgaande begrotingswijziging voor te leggen aan de gemeenteraad.

De knelpunten op de locaties waarvoor deze budgetten oorspronkelijk waren bedoeld zijn opgelost.

In overleg met de portefeuillehouder is gewacht met de aanpak van de bomen aan de Trambrugweg, omdat aan de kwaliteitsimpuls voor deze bomen minder belang wordt gehecht dan de aanpak van de boomwortelproblematiek.

Ook de verbetering van de groeiplaats van de bomen aan de Varenschut zou ten laste worden gebracht van

dit krediet. Dit werk is uitgesteld tot het wegonderhoud in 2018; dan is alsnog een financiële bijdrage nodig (uit het nieuwe krediet aanpak boomwortelproblematiek 2016) om het fietspad te kunnen opschuiven om meer ruimte te maken voor de bomen.

Zoals eerder vermeld zal met voorgestelde aanpak naar verwachting de komende jaren de afname van het aantal 'probleembomen' gelijke tred houden met de verwachte toename.

De aanspraak op het (deel)budget voor klein herstel van wegverhardingen zal daardoor naar verwachting in de komende jaren niet verminderen.

Vervolgstappen

1. Besluitvorming door commissie en raad
2. Opstellen (integrale) meerjarenplanning (zie paragraaf 6.1 van bijgaande kadernota)
3. Opstellen (integrale) visie op groen- en boom(structuren) op wijkniveau (zie hoofdstuk 4 van de kadernota)
4. Aanpassen bomenkaart en in de -catalogus daaraan (zie hoofdstuk 4 van de kadernota)

Wij stellen u voor om te beslissen conform bijgaand concept besluit.

Het advies van de commissie Omgeving zal, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond,
de burgemeester
mevr. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel

de secretaris
mr. drs. A.P.M. ter Voert

Bijlage:

- Kadernota aanpak boomwortelopdruk

Raadsbesluit 13
Vergadering 1 maart 2016

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 26 januari 2016
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

- 1. Kennis te nemen van de aanpak van de boomwortelproblematiek zoals beschreven in bijgaande Kadernota aanpak boomwortelproblematiek;**
- 2. In te stemmen met:**
 - a. het afsluiten van het huidig krediet Stedelijke groen- en boomstructuren 2012 (743089) en het beschikbaar stellen van het restant van circa €312.000,- voor een nieuw krediet aanpak boomwortelproblematiek 2016;**
 - b. het ook beschikbaar van de IVP-jaarschijf 2013 (€99.261) voor de investering in Vervanging en instandhouding stedelijk groen- en boomstructuren voor de aanpak van de boomwortelproblematiek 2016;**
- 3. De financiële gevolgen te verwerken middels begrotingswijziging 7-2016.**

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 1 maart 2016.

De raad voornoemd,
de voorzitter

de griffier